

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 19 Medi 2023

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Douglas Fowle (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr Geraint Bebb, Aled M. Jones, R. Llewelyn Jones, Jackie Lewis, Llio A. Owen, Keith Roberts, Sonia Williams, Arfon Wyn.

Aelod Cyfetholedig: Gillian Thompson (Rhiant Lywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd)

Aelodau Portffolio

Y Cynghorwyr Llinos Medi (Arweinydd ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd), Neville Evans (Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth a Morwrol), Carwyn Jones (Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer), Nicola Roberts (Aelod Portffolio Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd), Alun Roberts (Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol), Dafydd Roberts (Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg), Dafydd Rhys Thomas (Aelod Portffolio Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo), Robin Williams (Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid).

WRTH LAW:

Prif Weithredwr
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro (ar gyfer eitem 3)
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd (ar gyfer eitem 3)
Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo (ar gyfer eitem 3)
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion
Pennaeth Gwasanaethau Tai
Pennaeth Democratiaeth (DS)
Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid
Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad (GM)
Rheolwr Sgriwtini (AGD)
Swyddog Pwyllgor (ATH)
Swyddog Gweddarlledu (FT)

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorwyr Alwen Watkin, Ieuan Williams, Mr John Tierney (Aelod Cyfetholedig yn cynrychioli'r Eglwys Gatholig), Mr Marc B. Hughes (Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc)

HEFYD YN BRESENNOL: Neb

Wrth groesawu pawb i'r cyfarfod, estynnodd y Cadeirydd groeso arbennig i Gillian Thompson i'w chyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol fel Rhiant Lywodraethwr yn cynrychioli ysgolion y sector cynradd.

1 DATGANIAD O DDIDORDEB

Bu i'r Cynghorydd Sonia Williams ddatgan diddordeb personol yn unig mewn perthynas ag unrhyw faterion a oedd yn cyfeirio at gyllid a'r trydydd sector.

Bu i'r Cynghorydd Jackie Lewis ddatgan diddordeb personol yn unig mewn perthynas ag unrhyw faterion a oedd yn cyfeirio at Menter Môn.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 20 Mehefin 2023 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

3 MONITRO PERFFORMIAD: CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL CH1 2023/24

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid, yn ymgorffori'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 1 2023/24, i'r Pwyllgor ei ystyried. Mae adroddiad y cerdyn sgorio yn portreadu'r sefyllfa ar ddiwedd Chwarter 1 mewn perthynas â materion yn ymwneud â gwasanaeth cwsmer, rheoli pobl a chyllid a rheoli perfformiad.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Carwyn Jones, yr Aelod Portffolio sy'n gyfrifol am Fusnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer, a dywedodd ei fod yn portreadu perfformiad cadarnhaol a chalonogol yn ystod chwarter cyntaf 2023/24 gydag 89% o'r dangosyddion perfformiad yn perfformio'n well neu o fewn 5% i'w targedau. Mae'r adroddiad yn amlgu sawl maes a berfformiodd yn dda, megis y dangosyddion NERS, nifer y tai gwag a ddaeth yn ôl i ddefnydd, Gwasanaethau Oedolion, rheoli gwastraff, digartrefedd, gosodiadau o dan y grant cyfleusterau i'r anabl a chynllunio, sef dangosyddion 35 a 37 yn benodol (canran yr holl geisiadau cynllunio a benderfynwyd mewn pryd a chanran yr achosion gorfodaeth cynllunio yr ymchwiliwyd iddynt o fewn 84 diwrnod, yn y drefn honno). Mae'r dangosyddion perfformiad lechyd Corfforaethol a'r dangosyddion Gwasanaeth Cwsmer wedi perfformio'n dda hefyd, ac ar ddiwedd y chwarter cyntaf mae'r Cyngor yn Wyrdd ac yn unol â'r targed mewn perthynas â rheoli presenoldeb, gyda 2.1 diwrnod yn cael eu colli oherwydd absenoldebau fesul gweithiwr cyfystyr ag amser llawn (FTE) yn ystod y cyfnod. Mae perfformiad yn erbyn Dangosydd 09 (canran y ceisiadau rhyddid gwybodaeth yr ymatebwyd iddynt o fewn yr amserlen) yn 84% ac mae hyn yn well na pherfformiad yn ystod yr un chwarter y llynedd, ond, oherwydd bod y targed ar gyfer cwblhau o fewn yr amserlen wedi newid o 80% i 90%, mae'n ambr ar gyfer chwarter cyntaf 2023/24. Nid yw perfformiad y dangosydd hwn a dangosyddion 29 a 30, sy'n ymwneud â'r Gwasanaethau Tai (trosiant unedau y gellir eu gosod a rhent a gollir oherwydd bod eiddo yn wag), a dangosydd 36, sy'n gysylltiedig â'r Gwasanaeth Cynllunio (nifer yr apeliadau cynllunio a wrthodwyd), gystal â'r targedau felly bydd y Tîm Arweinyddiaeth yn parhau i'w goruchwyllo a'u monitro i sicrhau eu bod yn gwella yn y dyfodol. Fel sawl cyngor arall, mae'r Cyngor hwn yn wynebu heriau ariannol ac mae pwysau'n dechrau dod i'r amlwg yn y gyllideb oherwydd yr argyfwng costau byw y mae llawer o sôn amdano. Bydd y sefyllfa ariannol yn cael ei fonitro'n ofalus yn ystod y flwyddyn.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ei fod yn gobeithio fod y wybodaeth a gyflwynwyd yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor Sgriwtini ynglŷn ag aeddfedrwydd trafodaethau am berfformiad ac, er bod perfformiad da yn cael ei amlgu a'i gydnabod, byddir yn parhau i ganolbwyntio ar gynnal perfformiad a sicrhau fod cynnydd a gwelliannau pellach yn digwydd yn y meysydd a nodwyd.

Roedd y Pwyllgor yn croesawu'r adroddiad ac roedd yn falch o gysondeb cyffredinol y perfformiad. Wrth graffu ar fanylion yr adroddiad, cyfeiriodd yr Aelodau at y materion a ganlyn –

- Gan gydnabod fod 89% o ddangosyddion perfformiad yr Awdurdod yn perfformio'n well neu o fewn 5% i'r targedau ar ddiwedd y chwarter cyntaf, gofynnwyd am sicrwydd y byddai'r 3 dangosydd arall sy'n tanberfformio yn gwella.
- Gan nodi fod gorwariant yn cael ei ragweld yn y gyllideb ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2023/24, gofynnodd y Pwyllgor am eglurhad ar y mesurau lliniaru sydd ar waith i fynd i'r afael â phwysau ar gyllidebau gwasanaeth a'r trefniadau ar gyfer eu monitro.
- Bod yr adroddiad perfformiad blaenorol a gyflwynwyd i'r Pwyllgor ym mis Mehefin 2023 yn cyfeirio at drefniadau i newid y cerdyn sgorio presennol i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â'r Cynllun y Cyngor newydd ar gyfer 2023-28. Roedd y Pwyllgor yn dymuno cael gwybod pa newidiadau sydd wedi'u gwneud, neu y bwriedir eu gwneud, i'r cerdyn sgorio a'r amserlen ar gyfer eu rhoi ar waith.
- Mewn perthynas â Dangosydd Perfformiad 29 (Nifer cyfartalog y dyddiau calendr a gymerwyd i osod llety sy'n rhai y mae modd eu gosod, ac eithrio unedau sy'n anodd eu gosod), gofynnodd y Pwyllgor am fwy o wybodaeth am gefndir a chyd-destun y dangosydd perfformiad a gofynnwyd am eglurhad o'r heriau a ragwelir wrth geisio lleihau faint o amser y mae'n ei gymryd i osod yr unedau, ac, yn gysylltiedig â'r dangosydd hwn, y perfformiad yn erbyn Dangosydd 30 - canran y rhent a gollwyd oherwydd bod eiddo yn wag.
- Y gwahaniaeth rhwng incwm a'r gyllideb - Dangosydd Rheolaeth Ariannol (03) lle'r oedd y perfformiad yn Goch.
- Wrth groesawu'r gwelliant yn y dangosydd ar gyfer Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (Dangosydd 28), roedd y Pwyllgor yn dymuno cael gwybod beth oedd wedi cyfrannu at y perfformiad cadarnhaol ac a oedd unrhyw wersi i'w dysgu a'u rhannu gyda gwasanaethau eraill.

Ymatebodd Swyddogion ac Aelodau Portffolio i'r pwyntiau trafodaeth gan ddarparu sicrwydd fel a ganlyn –

- Bod yr adroddiadau perfformiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol dros gyfnod o amser yn dangos fod cynnydd wedi digwydd ar ôl i'r Tîm Arweinyddiaeth edrych ar y data perfformiad a nodi meysydd i'w gwella, gan arwain y broses honno e.e. y gwelliant mewn perfformiad a welwyd rhwng Chwarter 4 2022/23 a Chwarter 1 2023/24 mewn perthynas â Dangosydd 09 – canran y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a dderbyniodd ymateb o fewn yr amserlen. Mae hyder felly yng ngallu dull a system rheoli perfformiad y Cyngor ac yn yr arweiniad a'r cyfeiriad a ddarperir gan y Tîm Arweinyddiaeth i sicrhau gwelliant parhaus, fel y mae'r adroddiadau a gyflwynir i'r Pwyllgor yn ei dystiolaethu, ac, ar sail hynny, y gobaith yw y gwelir rhagor o gynnydd yn ystod y chwarter nesaf.
- Er bod y Cyngor yn rhagweld gorwariant yn y gyllideb ar ddiwedd y flwyddyn, mae yna nifer o ffactorau amrywiol a allai ddylanwadu'r naill ffordd neu'r llall ar y canlyniad yn ystod y 9 mis sy'n weddill o'r flwyddyn ariannol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod rhai o'r ffactorau hynny yn cynnwys mwy neu lai o alw am wasanaethau, nifer a chymhlethdod yr achosion ym maes gofal cymdeithasol plant, effaith y tywydd ar yr incwm a gynhyrchwyd yn ystod misoedd yr haf ac effaith tywydd garw yn ystod y gaeaf ar ffyrdd ac isadeiledd. Yn ogystal â hynny, mae ansicrwydd ynglŷn â chytundeb tâl staff nad ydynt yn athrawon ar gyfer 2023/24, lefel chwyddiant a chostau ynni, yn ogystal â'r argyfwng costau byw sy'n parhau i gael effaith ac a allai olygu bod mwy o bobl yn troi at y Cyngor am

gymorth. Lle mae pwysau ar gyllidebau, yn benodol ym maes gofal cymdeithasol plant ac oedolion, yna mae trafodaethau'n cael eu cynnal â'r gwasanaeth i nodi ffyrdd o reoli gwariant a chostau wrth barhau i ymateb i anghenion. Gofynnwyd i wasanaethau eraill y Cyngor adolygu pob gwariant nad yw'n hanfodol. Os bydd y sefyllfa'n parhau, yna mae opsiynau ar gyfer cwtogi gwariant, trwy beidio â llenwi swyddi gweigion er enghraifft, ond gan ystyried effaith bosib hynny ar gapasiti a'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu. Er y gellir defnyddio cronfeydd wrth gefn y Cyngor i gwrdd â gorwariant yn y gyllideb, bydd hyn yn cyfyngu ar y gallu i ddefnyddio'r cronfeydd hynny i gydbwysu cyllideb 2024/25. Cedwir llygaid barcud ar y sefyllfa ariannol a dylai'r sefyllfa fod yn gliriach ar ddiwedd Chwarter 2. O ran y gwahaniaeth rhwng yr incwm a'r gyllideb, y rheswm am hyn yw'r modd y cafodd incwm y Gwasanaethau Cymdeithasol ei gofnodi a'i briodoli i'r cyfnod anghywir. Bydd y data'n cael ei addasu cyn cyflwyno'r adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith a disgwylir i'r incwm fod yn llawer agosach at y gyllideb, felly problem gyfrifo yw hon yn bennaf yn hytrach na gostyngiad sylweddol yn yr incwm.

- Y bwriad oedd datblygu cerdyn sgorio newydd fel bod y targedau'n cyd-fynd ag amcanion y Cynllun y Cyngor newydd ar gyfer 2023-28. Ni chwblhawyd y gwaith hwnnw tan fis Awst gan olygu y byddai'n rhaid cyflwyno'r cerdyn sgorio newydd hanner ffordd trwy'r flwyddyn ariannol, ond byddai'n anodd adrodd ar berfformiad y flwyddyn gyfan o wneud hynny. Er bod cerdyn sgorio drafft newydd wedi'i baratoi mae'r Arweinydd a'r Pwyllgor Gwaith anffurfiol wedi cytuno y dylid parhau i ddefnyddio'r cerdyn sgorio presennol tan ddiwedd Mawrth 2024 er mwyn sicrhau fod yr adroddiadau'n gyson ar gyfer y flwyddyn gyfan. Bydd y cerdyn sgorio newydd yn cael ei dreialu yn ystod chwarter 3 a 4 i sicrhau fod y DPA yn briodol a'u bod yn ychwanegu gwerth. Gwahoddir sylwadau Aelodau Etholedig ar y cerdyn sgorio newydd yn ystod yr hydref a'r gaeaf er mwyn i'r cerdyn sgorio fod yn barod i'w roi ar waith ar 1 Ebrill 2024. Credir y bydd y trefniant hwn yn hwyluso'r broses o newid o'r cerdyn sgorio presennol, sy'n gysylltiedig â'r Cynllun y Cyngor blaenorol, i gerdyn sgorio newydd sy'n gysylltiedig â Chynllun y Cyngor 2023-28.
- Bod perfformiad yn erbyn Dangosydd 29, sy'n ymwneud â nifer y dyddiau a gymerwyd i osod unedau o lety y mae modd eu gosod, wedi gostwng oherwydd bod angen gwneud gwaith sylweddol ar nifer fawr o eiddo er mwyn iddynt gwrdd â safonau SATC cyn y gellir eu hail osod. O'r 45 eiddo a fu'n wag am dros 40 diwrnod, roedd angen gwneud gwaith sylweddol ar 30 (66%) ohonynt. Wrth i nifer yr eiddo y mae angen gwneud gwaith sylweddol arnynt gynyddu, mae'n anoddach cwblhau gwaith ar yr eiddo hynny oherwydd prinder o weithwyr i gwblhau'r gwaith sydd angen ei wneud arnynt. Mae disgwyl i berfformiad yn erbyn y dangosydd wella wrth i nifer yr eiddo y mae angen gwneud gwaith sylweddol arnynt ostwng, gan olygu fod mwy o gapasiti i gwblhau gwaith ar eiddo. Mae cysylltiad uniongyrchol rhwng perfformiad Dangosydd 30 (canran y rhent a gollwyd oherwydd bod eiddo'n wag) a Dangosydd 29 oherwydd y mwyaf o amser y mae'n ei gymryd i osod eiddo, y mwyaf o incwm sy'n cael ei golli.
- Mae'r math o waith a gwblhawyd yn ystod y chwarter wedi dylanwadu ar y gwelliant a welwyd yn Nangosydd 28, Grant Cyfleusterau i'r Anabl. Er enghraifft, os yw'r gwaith a gwblhawyd yn gymharol syml, yna mae nifer cyfartalog y diwrnodau y mae'n ei gymryd i gyflawni'r grant yn gostwng. Y gobaith yw y bydd perfformiad yn erbyn y dangosydd hwn yn aros yn Wyrdd drwy gydol y flwyddyn, ond mae'n dibynnu ar nifer y cynlluniau gofal sy'n cael eu cyflwyno a natur yr addasiadau sydd angen eu gwneud.

Ar ôl ystyried y Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Ch1 2023/24 a nodi ymatebion yr Aelodau Portffolio a Swyddogion i'r materion a godwyd, penderfynwyd –

- **Nodi'r adroddiad ar y Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Ch1 2023/24, gan gynnwys y meysydd gwella sy'n cael eu nodi, ynghyd â'r meysydd y mae'r Tîm Arweinyddiaeth yn eu harchwilio er mwyn rheoli a sicrhau gwelliannau pellach yn y dyfodol mewn perthynas â cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth, yr amser y mae'n ei gymryd i osod unedau llety y mae modd eu gosod, y rhent sy'n cael ei golli oherwydd bod eiddo'n wag ac apeliadau cynllunio, ac**
- **Argymhell adroddiad y cerdyn sgorio a'r mesurau lliniaru a gynhwysir ynddo i'r Pwyllgor Gwaith.**

4 ADRODDIAD CYNNYDD Y PWYLLGOR SGRIWTINI CYLLID

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgriwtini a oedd yn amlinellu gwaith y Pwyllgor Sgriwtini Cyllid ar gyfer y cyfnod Mehefin i Fedi 2023 i'r Pwyllgor ei ystyried.

Cyflwynodd y Cynghorydd Geraint Bebb, Cadeirydd y Panel Sgriwtini Cyllid, drosolwg o'r materion a ystyriwyd gan y Panel yn y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 8 Mehefin 2023 a 7 Medi 2023. Yn y cyfarfod ym mis Mehefin, bu i'r Panel graffu ar adroddiad Monitro'r Gyllideb Refeniw ar gyfer Chwarter 4 2022/23, ac yn benodol y galw am Wasanaethau Cymdeithasol a Gwasanaethau Tai a'r pwysau ar gyllidebau'r Gwasanaethau Cymdeithasol. Cynhaliwyd sesiwn ddatblygu ar reoli dyledion a thrafodwyd rhaglen waith y Panel ar gyfer y chwe mis nesaf. Yn y cyfarfod ym mis Medi, derbyniodd y Panel adroddiad monitro yn gysylltiedig â holl gyllidebau'r Cyngor ar gyfer Chwarter 1 2023/24 a thrafodwyd y meysydd hynny lle mae risgiau'n dechrau dod i'r amlwg. Mewn eitem ar wahân, cafodd y Gwasanaeth Digartrefedd ei ystyried yn fanwl a chadarnhawyd Rhaglen Waith y Panel ar gyfer y cyfnod rhwng Medi ac Ebrill 2024. Ni chyfeiriwyd unrhyw faterion er sylw'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y Panel wedi cael ei sefydlu i graffu'n fwy manwl ar berfformiad ariannol nag yr oedd yn bosib i'r rhiant Bwyllgor ei wneud oherwydd ei raglen waith a'i ymrwymadau, a'r pwrpas oedd rhoi sicrwydd ynglŷn â rheolaeth ariannol y Cyngor a chaniatáu i aelodau'r Panel ddeall cyllidebau gwasanaeth yn well. Mae trafodaethau'r Panel yn canolbwyntio ar feysydd a phynciau penodol a bydd y Panel yn rhan o'r broses o ddatblygu cyllideb 2024/25 yn ystod y misoedd nesaf.

Wrth ystyried yr adborth gan y Panel Sgriwtini Cyllid, codwyd y materion canlynol gan y Pwyllgor –

- Sut y gellir cryfhau gwaith y Panel ymhellach.

Cadarnhaodd y Cynghorydd Geraint Bebb y byddai'r Panel yn parhau i graffu ar berfformiad y gyllideb ac y byddai'n derbyn data Chwarter 2 yng nghyfarfod nesaf y Panel. Mae'n bwysig fod y Panel yn sicrhau ei fod yn gofyn y cwestiynau iawn ar yr amser iawn er mwyn derbyn y wybodaeth sydd ei hangen arno ac i amlygu unrhyw faterion a/neu risgiau sy'n dod i'r amlwg.

- O ran cyfeiriad gwaith y Panel, a ddylai'r gwaith a gyflawnir gan y Panel fod yn fwy hygrych i'r cyhoedd.

Dywedodd y Rheolwr Sgriwtini fod y Cyngor wedi sefydlu strwythur o gyfarfodydd cyhoeddus a bod y tri phanel sgriwtini'n cyfarfod yn breifat yn fwriadol er mwyn caniatáu i aelodau'r paneli hynny edrych yn fanwl ar faterion sy'n ymwneud â gwybodaeth gyfrinachol nad yw ar gael i'r cyhoedd, a hynny er mwyn caniatáu i'r paneli ddarparu'r lefel o sicrwydd sy'n ofynnol i'r ddau riant Bwyllgor. Gellir cyfeirio unrhyw faterion y mae'r panelau sgriwtini'n eu nodi fel materion o bryder i sylw'r rhiant bwyllgor sgriwtini ac mae'r pwyllgor hwnnw hefyd yn derbyn adroddiadau cynnydd rheolaidd ar waith y panelau. Ystyri'r felly fod y Cyngor yn dryloyw yn y modd y mae'n rhannu gwaith a deilliannau'r panelau sgriwtini trwy'r trefniadau adrodd chwarterol.

- A ddylai'r Panel graffu ar unrhyw feysydd eraill, yn ogystal â'r meysydd sydd ar ei raglen waith.

Cadarnhaodd y Cynghorydd Geraint Bebb y byddai'r Panel yn canolbwyntio ar y meysydd sy'n wynebu'r heriau ariannol mwyaf, a'r meysydd pennaf yn y cyswllt hwnnw yw'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a'r Gwasanaethau Oedolion. Bydd meysydd eraill yn cael eu craffu wrth i unrhyw faterion/risgiau gael eu hadnabod.

Penderfynwyd nodi –

- **Y cynnydd a wnaed yn ystod y cyfnod diwethaf o ran gwaith y Panel Sgriwtini Cyllid, a**
- **Y cynnydd sylweddol a wnaed o ran datblygu strategaeth hunanarfarnu a chwestiynu fel sail i waith y Panel Sgriwtini Cyllid.**

5 ADRODDIAD PERFFORMIAD/LLESIANT BLYNYDDOL 2022/23

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid yn ymgorffori'r Adroddiad Perfformiad a Llesiant blynyddol ar gyfer 2022/23 i'r Pwyllgor ei ystyried.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer. Mae'r adroddiad yn dangos y cynnydd a wnaed yn erbyn ffrydiau gwaith y Cynllun Trosiannol, sef cynllun gwaith manwl ar gyfer 2022/23, a dengys fod 54% o'r blaenoriaethau wedi'u cwblhau, mae 29% yn parhau i fynd rhagddynt yn 2023/24 ac mae 13% yn hwyr ond, gyda mesurau lliniaru, maent yn debygol o gael eu hadfer ac mae 4% wedi cael eu dileu. Mae ymateb y Cyngor i'r argyfwng costau byw yn cael ei gofnodi, yn ogystal â'r cymorth amrywiol a ddarparwyd gan ddefnyddio arian grant Llywodraeth Cymru i gynorthwyo preswylwyr lleol sy'n wynebu anawsterau oherwydd yr argyfwng. Yn gyffredinol, mae'r Cyngor wedi arddangos cynnydd ac ymrwymiad da mewn sawl maes yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, fel y tystia'r adroddiad sy'n cyfeirio at gyflawniadau penodol mewn perthynas ag adfywio'r economi a gwreiddio newidiadau economaidd cadarnhaol; galluogi'r sector ymwelwyr a lletygarwch i elwa ar boblogrwydd cynyddol yr Ynys wrth warchod ei hasedau a'i chymunedau, a chynnal a moderneiddio gwasanaethau cymunedol holl bwysig ym maes gofal ac addysg. Roedd canlyniadau'r cerdyn sgorio ar gyfer y flwyddyn hefyd yn dangos fod y perfformiad yn dda, gyda 71% o'r dangosyddion yn wyrdd yn erbyn eu targedau ac roedd 20% arall o fewn 5% i'w targedau. Bydd rhagor o waith yn cael ei wneud i fynd i'r afael â'r ychydig o ddangosyddion sy'n tanberfformio, yn ogystal â chynnal a gwella perfformiad da. Rhaid diolch i holl staff y Cyngor am eu gwaith caled yn ystod y flwyddyn ac i drigolion a chymunedau'r Ynys am y gwytnwch y bu iddynt ei ddangos yn ystod y cyfnod heriol hwn.

Wrth adlewyrchu ar gynnwys yr adroddiad a'r hyn a gyflawnwyd yn ystod 2022/23, trafododd y Pwyllgor y materion canlynol –

- Y trefniadau i godi ymwybyddiaeth am lwyddiannau'r Cyngor h.y. i ble fyddai'r cyhoedd yn troi i ddysgu am yr hyn a gyflawnwyd gan y Cyngor yn ystod 2022/23.
- Y mesurau a roddwyd ar waith a gafodd yr effaith gadarnhaol ar berfformiad ac a oes modd dysgu unrhyw wersi o'r broses honno y gellir eu rhannu gyda'r sefydliad cyfan.
- A yw'r argyfwng costau byw wedi effeithio ar allu'r Cyngor i wasanaethu pobl Môn.
- O ystyried y wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Perfformiad a Llesiant Blynyddol 2022/23, y meysydd perfformiad y mae angen rhoi blaenoriaeth iddynt yn 2023/24, yn seiliedig ar risgiau.

Ymatebodd y Swyddogion a'r Aelodau Portffolio fel a ganlyn –

- Mae gwerthoedd y Cyngor a nodir yng Nghynllun y Cyngor 2023-28 yn cynnwys hyrwyddo'r Cyngor a'r Ynys ac mae'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol ar gyfer 2022/23

yn darparu sail a chyfiawnhad dros wneud hynny. Mae rhannu negeseuon am yr hyn y mae'r Cyngor yn ei wneud ac yn ei gyflawni yn dechrau gydag Aelodau Etholedig gan eu bod hwy, trwy eu hymwneud a'u cymunedau a'r cyhoedd yn gyffredinol, yn gallu hyrwyddo'r Cyngor a'i waith. Rhoddir cyhoeddusrwydd i brosiectau mawr, megis adeiladu ysgolion newydd, pan wneir y penderfyniad. Os yw'r Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yna'r bwriad yw tynnu rhywfaint o'r penawdau a ffeithluniau o'r adroddiad a'u chyhoeddi ar y cyfryngau cymdeithasol a'u rhannu mewn negeseuon mewnol ac, yn y dyfodol, y cynllun yw datblygu'r broses hon ymhellach fel bod negeseuon allweddol o adroddiadau'r Cyngor yn gallu cael eu cyfleu ar unwaith i gynulleidfa ehangach heb orfod treulio amser ar olygu ac adolygu testun a naratif i lunio gwybodaeth gryno y gellir ei rhannu. Serch hynny, mae'r adnoddau sydd ar gael a'r galwadau gwaith o ddydd i ddydd ar amser swyddogion yn cyfyngu ar yr uchelgais hon. Cyfeiriodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer at swyddfa'r wasg a chyfathrebu'r Cyngor sydd yn weithgar iawn o ran hyrwyddo gwasanaethau, digwyddiadau a chyflawniadau'r Cyngor er mai tîm bychan ydyw.

- Bod gan bob Gwasanaeth yn y Cyngor ei gynllun gwasanaeth ei hun sy'n nodi blaenoriaethau'r gwasanaeth a sut y byddant yn cael eu cyflawni, yn ogystal ag amlinellu sut fydd y gwasanaeth yn cyfrannu at gyflawni'r amcanion corfforaethol. Mae Penaethiaid Gwasanaeth yn gyfrifol am reoli eu gwasanaeth eu hunain ac am berfformiad y gwasanaeth ac maent yn gweithio gyda chydweithwyr a thimau i sicrhau fod amcanion y gwasanaeth yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus a bod perfformiad gweithredol yn cael ei gynnal. Rhennir profiadau ac arfer dda oddi mewn i dimau a rhwng timau, yn ogystal â chyda'r Tîm Arweinyddiaeth, er mwyn medru dysgu gwersi a gwneud gwelliannau lle bo angen hynny.
- Mae'r argyfwng costau byw wedi arwain at fwy o alw am Wasanaethau'r Cyngor, yn enwedig Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae staff, adnoddau ac amserlenni ar gyfer cynnal asesiadau o dan bwysau gan fod y Gwasanaethau Cymdeithasol yn derbyn mwy o atgyfeiriadau, gyda'r achosion yn fwy cymhleth ac mae problemau iechyd meddwl yn gysylltiedig â nifer ohonynt. Mae'r Cyngor wedi sefydlu grŵp ataliol strategol i ddadansoddi data a demograffeg ac asesu effaith yr argyfwng costau byw ar drigolion yr Ynys ac mae perthynas waith dda y Cyngor gyda sefydliadau trydydd sector ac asiantaethau partner yn helpu'r Cyngor i ddeall y sefyllfa yn y cymunedau ac ar lawr gwlad. Manteision bod yn awdurdod llai yw y gellir addasu'r ddarpariaeth yn gyflym i gwrdd ag anghenion sy'n newid a darparu atebion yn gyflym.
- Bod Dogfen Gyflawni Flynyddol y Cyngor ar gyfer 2023/24 yn nodi'r gwaith y bydd y Cyngor yn ei wneud yn ystod y flwyddyn i gyflawni amcanion Cynllun y Cyngor 2023/28 ac mae'n darparu cynllun ar gyfer cyflawni targedau penodol a osodwyd ar gyfer y flwyddyn. Yn ogystal, mae Adroddiad Hunanasesiad Blynyddol y Cyngor ar gyfer 2022/23 yn darparu arfarniad o berfformiad cyffredinol y cyngor ar gyfer y flwyddyn, gan gynnwys yr hyn y gall ei wneud yn well o ran perfformiad, defnyddio adnoddau a rheoli risgiau, a sut y gall wneud hynny. Ar sail y dystiolaeth sy'n cael ei dwyn ynghyd o ffynonellau amrywiol, nodwyd meysydd penodol i'w gwella a byddant yn cael eu monitro trwy gydol 2023/24. Trydedd elfen y Fframwaith Gynllunio a Rheoli Perfformiad Corfforaethol yw'r cerdyn sgorio ac mae olrhain dangosyddion perfformiad penodol o gymorth i nodi meysydd sy'n tanberfformio, yn ogystal ag unrhyw dueddiadau sy'n dangos fod perfformiad yn dirywio, ac mae'n golygu y gellir rhoi mesurau lliniaru ar waith i fynd i'r afael â thanberfformiad mewn proses ailadroddol lle mae risgiau'n cael eu nodi cyn gweithredu arnynt a'u monitro.

Gofynnodd yr Aelodau fwy o gwestiynau am statws ambr gweithred allweddol (9) lle mae'r Cyngor wedi ymrwymo i weithio gyda busnesau lleol i'w grymuso a'u galluogi i fanteisio ar gyfleoedd a ddarperir gan gontractau'r Cyngor, ac mewn perthynas â hwyluso gwaith atgyweirio ar y Morglawdd yng Nghaergybi.

Dywedodd y Prif Weithredwr fod y Cyngor yn delio gyda nifer o flaenoriaethau sy'n gwrthdaro ar hyn o bryd, gan gynnwys cynllunio ar gyfer Porthladd Rhydd Caergybi a pharatoi bidiau ar gyfer y Gronfa Ffyniant Gyffredin, ac mae'n golygu fod arbenigedd y tîm datblygu economaidd bychan yn cael ei ddefnyddio ar ffrydiau gwaith eraill. Fodd bynnag, nodwyd y pryder a gofynnir i'r Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd egluro'r cynllun gweithredu a'r amserlen mewn perthynas â gweithred allweddol (9). Serch hynny, mae nifer o brosiectau a oedd yn cael eu cynllunio'r llynedd bellach yn barod i'w rhoi ar waith a buont yn destun gweithgareddau ymgysylltu a chodi ymwybyddiaeth. Y gobaith yw y gellir adrodd ar y prosiectau hyn pan gyflwynir Adroddiad Perfformiad Blynyddol 2023/24. Dywedodd Arweinydd y Cyngor fod prosesau caffael yn cael eu hadolygu a'u diweddarau gyda'r bwriad o gryfhau caffael lleol.

O ran y Morglawdd, cyflwynodd y Prif Weithredwr ddiweddariad ar y sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â'r cynlluniau i adnewyddu'r Morglawdd ac mewn ymateb i gwestiwn am gynhyrchu deunyddiau ar gyfer y gwaith a ph'un a fyddai'r broses honno'n digwydd yn lleol, dywedodd nad yw'r Cyngor yn gallu ymyrryd ym mhroses gaffael Stena Line ond gallai wneud ymholiadau am y dull caffael a'r fethodoleg adeiladu. Gydag unrhyw brosiect mae'r Cyngor yn pwysleisio wrth y datblygwr pa mor bwysig yw defnyddio gweithwyr a chadwyni cyflenwi lleol ac mae sicrhau buddiannau lleol yn rhan o egwyddorion craidd y Cyngor a'i ymagwedd tuag at ddatblygiadau. Mewn ymateb i gais yr Aelod Lleol, y Cynghorydd R. Llewelyn Jones, dywedodd y Prif Weithredwr y byddai'n rhoi diweddariad ysgrifenedig iddo ynglŷn â sefyllfa'r Morglawdd.

Ar ôl ystyried y dogfennau a'r wybodaeth ychwanegol a gyflwynwyd gan y Swyddogion a'r Aelodau Portffolio, penderfynwyd argymhell yr Adroddiad Perfformiad a Llesiant 2022/23 i'r Pwyllgor Gwaith fel adlewyrchiad teg a chyflawn o waith yr Awdurdod yn ystod y cyfnod.

Gweithredoedd: Y Prif Weithredwr i –

- **Dderbyn eglurhad gan y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ynglŷn â'r cynllun gweithredu a'r amserlen ar gyfer Gweithred Allweddol (9) o dan y ffrwd gwaith Adfywio'r economi a gwreiddio newid economaidd cadarnhaol, a**
- **Paratoi diweddariad ysgrifenedig ar gyfer yr Aelod Lleol, y Cynghorydd R. Llewelyn Jones, ynglŷn â sefyllfa adnewyddu'r Morglawdd yng Nghaergybi.**

6 ENWEBIAD I'R PANEL SGRIWTINI CYLLID

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgrwtini a oedd yn gofyn i'r Pwyllgor enwebu un o'i aelodau i wasanaethu ar y Panel Sgrwtini Cyllid i'w ystyried. Roedd yr adroddiad yn cynnwys gwybodaeth am gefndir a chyd-destun y Panel, ynghyd â'r cylch gorchwyl. Mae'r sedd yn wag gan fod y Cynghorydd Dafydd Roberts wedi ymddiswyddo fel aelod o'r Panel wedi iddo gael ei benodi'n aelod o'r Pwyllgor Gwaith.

Penderfynwyd enwebu'r Cynghorydd Ieuan Williams i wasanaethau ar y Pwyllgor Sgrwtini Cyllid.

7 BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgrwtini yn ymgorffori Blaen Raglen Waith y Pwyllgor hyd at fis Ebrill 2024 i'w ystyried.

Cyfeiriodd y Rheolwr Sgrwtini at gyfarfod nesaf y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ar 18 Hydref 2023 a dywedodd gan mai dim ond un eitem oedd ar y rhaglen roedd yn argymhell fod y cyfarfod yn cael ei ganslo.

Cyfeiriwyd gan aelod o'r Pwyllgor at nifer yr eitemau oedd wedi'u rhaglennu ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor ym mis Ionawr 2024 ac fe godwyd y posibilrwydd o gynnull cyfarfod ychwanegol er mwyn lleadaenu'r baich yn fwy cyfartal. Cyfeiriwyd hefyd at gyfranogiad y cyhoedd a chael barn y cyhoedd ar faterion sgrwtini – fe ymatebodd y Rheolwr Sgrwtini trwy gadarnhau fod gan y Cyngor brosesau i alluogi'r cyhoedd gymryd rhan mewn sgrwtini gan gynnwys y Protocol Siarad Cyhoeddus mewn Cyfarfodydd Pwyllgorau Sgrwtini.

Penderfynwyd –

- **Cytuno ar fersiwn gyfredol y Flaen Raglen Waith ar gyfer 2023/24.**
- **Nodi'r cynnydd hyd yma wrth weithredu'r Flaen Raglen Waith, a**
- **Cytuno y byddai cyfarfod nesaf y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ar 18 Hydref 2023 yn cael ei ganslo, yn unol ag argymhelliad y Rheolwr Sgrwtini.**

**Y Cynghorydd Douglas Fowle
Cadeirydd**

DRAFT